
I. ЕКОНОМІКА Й УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

УДК 338.43: 338.12(045)

ЕКОНОМІЧНА СТІЙКІСТЬ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА: СИСТЕМНО-СИНЕРГЕТИЧНИЙ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНО-ЛОГІСТИЧНИЙ ПІДХОДИ

В. І. ПЕРЕБИЙНІС, доктор економічних наук, професор
(Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»)

Анотація. *Мета статті* полягає в теоретико-методологічному обґрунтуванні системно-синергетичного та функціонально-логістичного підходів забезпечення економічної стійкості сільського господарства. **Методика дослідження.** Під час здійснення досліджень використано такі загальнонаукові методи: аналізу та синтезу, кількісного та якісного порівняння, теоретичного узагальнення, системного підходу. **Результати.** Обґрунтовано доцільність урахування виділення окремих рівнів забезпечення стійкості сільського господарства. Виокремлено системно-синергетичний та функціонально-логістичний підходи до забезпечення економічної стійкості сільського господарства як соціально-економічної системи. **Практична значущість результатів дослідження.** Розроблені підходи можуть бути використані суб'єктами господарювання аграрної сфери для розробки стратегій забезпечення економічної стійкості.

Ключові слова: сільське господарство, економічна стійкість, системно-синергетичний підхід, функціонально-логістичний підхід.

Постановка проблеми в загальному вигляді та зв'язок із найважливішими науковими чи практичними завданнями. Сільське господарство як соціально-економічна система знаходиться під впливом багатьох чинників (природно-кліматичних, економічних, соціальних та ін.), що обумовлюють динаміку функціонування рослинництва та тваринництва, формують умови використання людських, земельних, матеріально-технічних, фінансових, інформаційних ресурсів, впливають на розвиток сільської місцевості. Набуття

високого рівня конкурентоспроможності вітчизняних аграрних товаровиробників на ринках сільськогосподарської сировини та продовольства, досягнення необхідних соціальних стандартів сільських мешканців зумовлює необхідність диверсифікації підходів до забезпечення економічної стійкості сільського господарства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Загальнотеоретичним проблемам економічної стійкості присвячено монографії С. М. Анохіна [2], С. П. Бараненка та В. В. Шеметова [3],

Л. Брауна [23], В. О. Василенка [5], В. М. Марченко, В. О. Новак, С. В. Лотоцької, В. В. Матвеева, Е. І. Данілової [7], В. А. Медведєва [10], Н. Талеба [21] та інших дослідників.

Теоретико-методологічні аспекти економічної стійкості аграрної сфери розглядаються, зокрема, у вітчизняному виданні Т. І. Лункіної [9], працях зарубіжних учених Р. Н. Жангірової [6], І. О. Ярикової [22], публікаціях інших науковців.

Системно-синергетичний та функціонально-логістичний підходи до розвитку сільського господарства висвітлено в авторських монографіях [13–16].

Формування цілей статті (постановка завдання). Метою статті є обґрунтування системно-синергетичного та функціонально-логістичного підходів забезпечення економічної стійкості сільського господарства як соціально-економічної системи.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Про виключно важливу роль сільського господарства, зокрема у продовольчому забезпеченні населення, свідчать дані про рівень самозабезпеченості основними видами продовольства (виробництво до внутрішнього використання на території держави), який у 2017 р. становив: зерно – 292,9 %; яйця – 119,8; молоко та молочні продукти – 107,7; м'ясо та м'ясні продукти – 105,1; овочі та продовольчі баштанні – 102,9; картопля – 101,7; плоди, ягоди та виноград – 84,6 % [20, с. 219].

Відповідно до даних Держстату, USDA та FAO у 2017–2018 маркетинговому році Україна займала у світі перше місце з виробництва насіння соняшника, виробництва та експорту соняшникової олії, третє місце – з експорту ріпаку та меду, четверте місце – з виробництва зерна ячменю, експорту зерна кукурудзи та ячменю, п'яте місце – з експорту зерна пшениці та виробництва меду, шосте місце – з виробництва ріпаку та експорту сої [1, с. 4].

Сільське господарство як будь-яка соціально-економічна система повинно бути достатньо стійким.

Термін «стійкий» у «Новому тлумачному словнику української мови» [11, с. 434–435] визначається так: 1) здатний твердо стояти, триматися, не падаючи, не коливаючись; тривкий; 2) який довго зберігає і виявляє свої влас-

тливості, не піддається руйнуванню, псуванню тощо; витривалий; 3) для якого характерні стабільність, постійність, сталий; довготривалий; 4) здатний витримати зовнішній вплив, протидіяти чомусь; здатний зберігатися, існувати в несприятливих умовах; витривалий. У «Словнику синонімів української мови» [19, с. 437] синонімами слова «стійкість» наведені поняття «витримка», «постійність».

«Словник із кібернетики» [19, с. 683] наводить тлумачення терміна «стійкість біологічних систем» як здатність до тривалого підтримання основних параметрів життєздатності на оптимальному для функціонування рівні (або навколо оптимального рівня) поза залежністю від зміни факторів середовища, що впливають на систему.

Категорія «стійкість» є передумовою сталості розвитку систем. Зокрема, сільськогосподарське підприємство, як і будь-яка соціально-економічна система, має постійно оновлюватися і перебудовуватися, не втрачаючи при цьому стійкості.

Економічна стійкість характеризує стабільність економічної діяльності соціально-економічних систем, зокрема господарюючих суб'єктів, можливість забезпечити стабільне (постійне) та успішне їх функціонування за умови динамічної зміни параметрів як зовнішнього, так і внутрішнього середовища.

Сільське господарство за своєю природою належить до динамічних систем, де часто доволі складно забезпечувати економічну стійкість. Так, О. В. Олійник [12, с. 7] наводить такий приклад: у 2001–2002 рр. в Україні було отримано високі врожаї сільськогосподарських культур, що супроводжувалося обвалом цін на внутрішньому ринку та втратою аграрними товаровиробниками значної частини доходів. Із метою пом'якшення цієї ситуації, на думку дослідника, слід було збільшити попит на сільськогосподарську продукцію шляхом здійснення інтервенційних закупівель. У мало-врожайному 2003 р. необхідно було, навпаки, збільшити пропозицію сільськогосподарської продукції за рахунок резервного фонду, сприяючи цим стабілізації аграрного ринку. Однак у цей час урядом було запроваджено закупівлі до інтервенційного фонду, що ще більше підвищило напругу на аграрному ринку.

У розвинених країнах, зокрема країнах ЄС, забезпеченню стійкості сільського господарства приділяється велика увага, що дає відпо-

відні результати. Так, згідно з даними Німецького сільськогосподарського товариства [8], агрегатний індекс стійкості сільського господарства ФРН, починаючи з 1990 р., збільшується щорічно. Зокрема, економічна компонента цього індексу, що відображає динаміку продуктивності на основі врахування створеної додаткової вартості, щороку в середньому зростала на 0,15 %. Соціальна компонента, що враховує рівень доходів сільськогосподарських товаровиробників, за досліджуваній період збільшувалася щорічно на 0,3 %. Найвищий темп росту показала екологічна компонента індексу стійкості сільського господарства – 3,1 % у середньому щорічно.

Варто виділити такі рівні забезпечення стійкості сільського господарства:

- первинний рівень (сільськогосподарські підприємства, фермерські та селянські господарства);
- рівень територіальної громади (соціально-економічна система, що включає сільське господарство певної сільської території);
- рівень адміністративного (сільського) району, що включає сільське господарство територіальних громад та об'єднань цих громад;
- рівень області, що об'єднує сільське господарство на обласному рівні;
- рівень держави (галузевий рівень), де сільське господарство розглядається як складова національної економіки;
- глобальний рівень (сільське господарство як складова світової економіки).

Доцільно виокремити системно-синергетичний та функціонально-логістичний підходи до забезпечення економічної стійкості сільського господарства як соціально-економічної системи.

Системно-синергетичний підхід до забезпечення економічної стійкості аграрного виробництва забезпечується через оптимальне поєднання селянських господарств (домогосподарств), господарюючих суб'єктів дрібного агробізнесу (фермерських господарств), сільськогосподарських підприємств (агробізнес середнього розміру), інтегрованих суб'єктів господарювання (так званих агрохолдингів), які у процесі виробничо-комерційної діяльності доповнюють один одного.

Світовий досвід [18] свідчить, що розвиток дрібних сільськогосподарських підприємств, у тому числі й фермерських господарств, як альтернативи великотоварному виробництву (агро-

холдингам) неможливий без створення сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів.

З іншого боку, сільське господарство як підсистема входить до складу агропродовольчого комплексу. Структура цього комплексу має чотири блоки: 1) ресурсне забезпечення та технологічне обслуговування; 2) сільськогосподарське виробництво; 3) зберігання та переробка сільськогосподарської продукції; 4) торгівля продовольством [16, с. 109–116].

З урахуванням цього підходу економічна стійкість сільського господарства має забезпечуватися збалансованістю економічних зв'язків між окремими структурними складовими агропродовольчого комплексу, чим досягається синергетичний ефект у межах усього зазначеного комплексу.

Ця авторська теза підтверджується дослідженнями [4, с. 100], де обґрунтовано, що на зміну детерміністським підходам бачення розвитку агропродовольчого сектору економіки мають прийти синергетичні підходи до його функціонування як системи. При цьому якісні зміни, що відбуваються в точках біфуркації (зміна форм власності, типу економіки, економічні кризи), забезпечуються зміною атракторів, зокрема курсу валют.

Функціонально-логістичний підхід до забезпечення економічної стійкості сільського господарства забезпечується неперервністю матеріалопотоку, що пронизує сільськогосподарське виробництво як логістичну систему. Доведено, що ступінь надійності складових логістичного ланцюга сільського господарства обумовлює його економічну стійкість. Установлено, що специфіка аграрного виробництва зумовлює певну своєрідність матеріальних потоків, адже, окрім прямих потоків матеріалів (трансформація ресурсів у продукцію), існують зворотні, що циркулюють у внутрішньому середовищі підприємства [16, с. 116].

Висновки із зазначених проблем і перспективи подальших досліджень у поданому напрямі. Обґрунтовано доцільність виділення таких рівнів забезпечення стійкості сільського господарства: первинний рівень (сільськогосподарські підприємства, фермерські та селянські господарства); рівень територіальної громади (соціально-економічна система, що включає сільське господарство певної сільської території); рівень адміністративного (сільського) району, що включає сільське гос-

подарство територіальних громад та об'єднань цих громад; рівень області, що об'єднує сільське господарство на обласному рівні; рівень держави (галузевий рівень), де сільське господарство розглядається як складова національної економіки; глобальний рівень (сільське господарство як складова світової економіки).

Виокремлено системно-синергетичний та функціонально-логістичний підходи до забезпечення економічної стійкості сільського господарства як соціально-економічної системи. Установлено, що системно-синергетичний підхід забезпечується, по-перше, через оптимальне поєднання селянських господарств (домогосподарств), малого агробізнесу (фермерських господарств), сільськогосподарських підприємств (зазвичай, середнього розміру) та інтегрованих суб'єктів господарювання (так званих агрохолдингів), які у процесі виробничо-комерційної діяльності доповнюють один одного, по-друге, збалансованістю економічних зв'язків між окремими структурними складовими агропродовольчого комплексу (ресурсне забезпечення та технологічне обслуговування; сільськогосподарське виробництво; зберігання та переробка сільськогосподарської продукції; торгівля продовольством), чим досягається синергетичний ефект у межах усього зазначеного комплексу. Доведено, що функціонально-логістичний підхід до забезпечення економічної стійкості сільського господарства забезпечується неперервністю матеріалопотоку, що пронизує сільськогосподарське виробництво як логістичну систему.

Перспективи подальших досліджень із зазначеної тематики полягають, зокрема, у вивченні впливу економічної стійкості сільського господарства на конкурентоспроможність сільськогосподарських підприємств.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агробізнес України у 2017/2018 МР [Електронний ресурс] : Інфографічний довідник. – Режим доступу: agribusinessinukraine.com (дата звернення: 21.04.2018). – Назва з екрана.
2. Анохин С. Н. Основы экономической устойчивости предприятий в рыночной экономике / С. Н. Анохин. – Саратов : Саратов. гос. техн. ун-т, 2000. – 44 с.
3. Бараненко С. П. Стратегическая устойчивость предприятия : монография / С. П. Бараненко, В. В. Шеметов. – Москва : Центрополиграф, 2004. – 285 с.
4. Болдирева Л. М. Развитие агропродовольственного сектора экономики Украины: теория, методология, практика : монография / Л. М. Болдирева. – Київ : ННЦ «ІАЕ», 2017. – 416 с.
5. Василенко В. А. Менеджмент устойчивого развития предприятий : монография / В. А. Василенко. – Київ : ЦУЛ, 2005. – 648 с.
6. Жангирова Р. Н. Теоретические основы устойчивого развития аграрной экономики [Електронний ресурс] / Р. Н. Жангирова // Вестник КазНПУ. – 2013. – Режим доступу : <https://articlekz.com/article/10614> (дата звернення: 21.04.2018). – Назва з екрана.
7. Економічна стійкість підприємства: форми та методи забезпечення : монографія / В. М. Марченко, В. О. Новак, С. В. Лотоцька [та ін.]. – Київ : Кондор, 2012. – 300 с.
8. Индекс устойчивости германского сельского хозяйства продолжает расти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://agrardialog.ru/news/details/id/3290> (дата звернення: 21.04.2018). – Назва з екрана.
9. Лункіна Т. І. Забезпечення економічно стійкого розвитку сільськогосподарських підприємств на основі інтенсифікації виробництва : монографія / Т. І. Лункіна. – Миколаїв : Микол. держ. аграр. ун-т, 2011. – 196 с.
10. Медведев В. А. Устойчивое развитие общества: модели, стратегия / В. А. Медведев. – Москва : Академия, 2001. – 267 с.
11. Новий тлумачний словник української мови : у 3 т. Т. 3. / уклад. В. В. Яременко, О. М. Сліпушко. – 2-ге вид., випр. – Київ : Аконт, 2003. – 863 с.
12. Олійник О. В. Циклічність відтворювального процесу в сільському господарстві : монографія / О. В. Олійник. – Харків : Харк. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва, 2005. – 322 с.

13. Перебийніс В. І. Ефективність використання енергетичних ресурсів у логістичних системах агропродовольчого комплексу : монографія / В. І. Перебийніс, О. Г. Захарченко. – Полтава : ПУЕТ, 2018. – 185 с.
14. Перебийніс В. І. Логістичне управління запасами на підприємствах : монографія / В. І. Перебийніс, Я. А. Дроботя. – Полтава : ПУЕТ, 2012. – 279 с.
15. Перебийніс В. І. Організаційний розвиток підприємств: теоретичні та практичні аспекти : монографія / В. І. Перебийніс, А. В. Світлична. – Полтава : РВВ ПУСКУ, 2008. – 216 с.
16. Перебийніс В. І. Транспортно-логістичні системи підприємств: формування та функціонування : монографія / В. І. Перебийніс, О. В. Перебийніс. – Полтава : РВЦ ПУСКУ, 2006. – 207 с.
17. Полюга Л. М. Словник синонімів української мови / Л. М. Полюга – 3-тє вид. – Київ : Довіра, 2007. – 477 с.
18. Рогоза М. Є. Інтеграційно-кооперативні засади формування моделей сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів / М. Є. Рогоза, В. І. Перебийніс, К. Ю. Вергал // Випереджаючий інноваційний розвиток: теорія, методика, практик : монографія / за заг. ред. Н. С. Ілляшенко. – Суми : Територія, 2018. – С. 312–328.
19. Словарь по кибернетике / под ред. В. С. Михалевича. – 2-е изд. – Киев : Гл. ред. УСЭ им. М. П. Бажана, 1989. – 751 с.
20. Статистичний збірник «Сільське господарство України за 2017 рік» / відповід. за випуск О. М. Прокопенко. – Київ : Державна служба статистики України, 2018. – 246 с.
21. Таліб Насім Ніколас. Антикрихіть. Про (не)вразливе у реальному житті : пер. з англ. / Насім Ніколас Таліб. – Київ : Наш формат, 2018. – 400 с.
22. Ярикова І. А. Уровни устойчивого развития сельского хозяйства [Електронний ресурс] / І. А. Ярикова. – Режим доступу: http://science-bsea.narod.ru/2007/ekonom_2007/jarikova_urovni.htm (дата звернення: 21.04.2018). – Назва з екрана.
23. Brown Lester R. Building a Sustainable Society: A Worldwatch Institute Book / Lester R. Brown – New York : W.W. Norton, 1981. – 433 p.

REFERENCES

1. Ahrobiznes Ukrainy u 2017/2018 MP: Infografichniy dovidnyk [Agrobusiness of Ukraine in 2017/2018. Infographic Reference Book]. (2018). *agribusinessinukraine.com*. Retrieved from *agribusinessinukraine.com* (accessed 21 April 2018) [in Ukrainian].
2. Anohin, S. N. (2000). *Osnovy ekonomicheskoy ustoychivosti predpriyatiy v rynochnoy ekonomike [Basics of Economic Sustainability of Enterprises in Market Economy]*. Saratov : Saratov State Technical University [in Russian].
3. Baranenko, S. P. & Shemetov, V. V. (2004). *Strategicheskaya ustoychivost' predpriyatiya [Strategic Sustainability of Enterprise]*. Moscow : Tsentropoligraf [in Russian].
4. Boldyrieva, L. M. (2017). *Rozvytok ahroprodovol'choho sektora ekonomiky Ukrainy: teoriya, metodolohiya, praktyka [Development of Agri-food Sector in Economy of Ukraine: Theories, Methodologies, Practices]*. Kyiv : NNTS "IAE" [in Ukrainian].
5. Vasilenko, V. A. (2005). *Menedzhment ustoychivogo razvitiya predpriyatiy [Management of Sustainable Development of Enterprises]*. Kyiv : TSUL [in Russian].
6. Zhangirova, R. N. (2013). **Teoreticheskie osnovy ustoychivogo razvitiya agrarnoy ekonomiki** [Theoretical Foundations of Sustainable Development of Agrarian Economy]. *Vestnik KazNPU – Bulletin of KazNPU*. Retrieved from <https://articlekz.com/article/10614> (accessed 21 April 2018) [in Russian].
7. Marchenko, V. M., Novak, V. O., Lototska, S. V., Matvieiev, V. V. & Danilova, E. I. (2012). *Ekonomichna stiykist' pidpriemstva: formy ta metody zabezpechennia [Economical*

- Sustainability of Company: Forms and Method of Insuring*]. Kyiv, Kondor [in Ukrainian].
8. Indeks ustoychivosti germanskogo sel'skogo khozyaystva prodolzhayet rasti [German Agriculture Sustainability Index Continues to Grow]. (n.d.). <https://agrardialog.ru/news/details/id/3290>. Retrieved from <https://agrardialog.ru/news/details/id/3290> (accessed 21 April 2018) [in Russian].
 9. Lunkina, T. I. (2011). *Zabezpechennia ekonomichno stiykoho rozvytku sil's'kohospodars'kyh pidpryyemstv na osnovi intensyfikatsii vyrobnytstva* [Ensuring Economically Sustainable Development of Agricultural Enterprises Based on Intensification of Production]. Mykolayiv : Mykolayiv State Agrarian University [in Ukrainian].
 10. Medvedev, V. A. (2001). *Ustoychivoye razvitiye obshchestva: modeli, strategiya* [Sustainable Development of Society: Models, Strategy]. Moscow : Academy [in Russian].
 11. *Novyy tлумachnyy slovnyk ukrayins'koyi movy u tr'okh tomakh* [New Explanatory Dictionary of the Ukrainian Language in Three Volumes]. (2003). (V. V. Yaremenko & O. M. Slipushko, Eds.). Vol. 3. Kyiv : Akonit [in Ukrainian].
 12. Oliynyk, O. V. (2005). *Tsyklichnist' vidtvo-ryuvал'noho protsesu v sil's'komu hospodarstvi* [Cycle Reproduction Process in Agriculture]. Kharkiv : Kharkiv National Agrarian University named after V.V. Dokuchaiev [in Ukrainian].
 13. Perebyynis, V. I. & Zaharchenko, O. H. (2018). *Efektivnist' vykorystannia enerhetichnykh resursiv u lohystichnykh systemah ahroprodovol'choho kompleksu* [Efficiency of Use of Energy Resources in Logistic Systems of Agro-food Complex]. Poltava : PUET [in Ukrainian].
 14. Perebyynis, V. I. & Drobotia, Y. A. (2012). *Lohystichne upravlinnia zapasamy na pidpryyemstvah* [Logistic Inventory Management at Enterprises]. Poltava : PUET [in Ukrainian].
 15. Perebyynis, V. I. & Svitlychna, A. V. (2008). *Orhanizatsiyni rozvytok pidpryyemstv: teoretichni ta praktychni aspekty* [Organizational Development of Enterprises: Theoretical and Practical Aspects]. Poltava : RVV PUSKU [in Ukrainian].
 16. Perebyynis, V. I. & Perebyynis, O. V. (2006). *Transportno-lohystychni systemy pidpryyestv: formuvannia ta funktsionuvannia* [Transport and Logistic Systems of Enterprises: Formation and Functioning]. Poltava : RVV PUSKU [in Ukrainian].
 17. Poliuha, L. M. (2007). *Slovnyk synonimiv ukrayins'koyi movy* [Dictionary of Synonyms of the Ukrainian Language]. 3-rd edition. Kyiv : Dovira [in Ukrainian].
 18. Rogoza, M. Y., Perebyynis, V. I. & Vergal, K. Y. (2018). *Intehratsiino-kooperatyvni zasady formuvannia modelei silskohospodarskykh obsluhovuiuchykh kooperatyviv. Vyperedzhaiuchy innovatsiyni rozvytok: teoriia, metodyka, praktyka* [Integration-co-operative principles of formation of models of agricultural servicing cooperatives. Rapid Innovative Development: Theory, Methodology, Practice]. (pp. 312–328). Sumy, Teritoria [in Ukrainian].
 19. Mikhalevich, V. S. (Ed.). (1989). *Slovar' po kibernetike* [Cybernetics Dictionary]. 2-nd edition. Kyiv : Gl. red. USE im. M. P. Bazhana [in Russian].
 20. *Statystychnyi zbirnyk "Sil's'ke hospodarstvo Ukrainy za 2017 rik"* [Statistical Book "Agriculture of Ukraine in 2017"]. (2018). Kyiv : State Statistical Service of Ukraine [in Ukrainian].
 21. Taleb, Nasim Nicholas (2018). *Antykrykhkist'. Pro (ne)vrazlyve u real'nomu zhytti* [Antifragile: Things That Gain from Disorder]. Kyiv : Nash Format [in Ukrainian].
 22. Yarikova, I. A. *Urovni ustoychivogo razvitiya sel'skogo khozyaystva* [Levels of Sustainable Agriculture]. Retrieved from http://science-bsea.narod.ru/2007/ekonom_2007/jarikova_urovni.htm (accessed 21 April 2018) [in Russian].
 23. Brown, Lester R. (1981). *Building a sustainable society: A Worldwatch Institute Book*. New York : W.W. Norton.

В. И. Перебийнос, доктор экономических наук, профессор (Высшее учебное заведение Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли»). **Экономическая устойчивость сельского хозяйства: системно-синергетический и функционально-логистический подходы.**

Аннотация. Цель статьи заключается в теоретико-методологическом обосновании системно-синергетического и функционально-логистического подходов к обеспечению экономической устойчивости сельского хозяйства. **Методика исследования.** При проведении исследований использованы такие общенаучные методы: анализа и синтеза, количественного и качественного сравнения, теоретического обобщения, системного подхода. **Результаты.** Обоснована целесообразность учета отдельных уровней обеспечения экономической устойчивости сельского хозяйства. Выделены системно-синергетический и функционально-логистический подходы к обеспечению экономической устойчивости сельского хозяйства как социально-экономической системы. **Практическая значимость результатов исследования.** Разработанные подходы могут быть использованы субъектами хозяйствования аграрной сферы для разработки стратегий обеспечения экономической устойчивости.

Ключевые слова: сельское хозяйство, экономическая устойчивость, системно-синергетический подход, функционально-логистический подход.

V. Perebyynis, Dr. Econ. Sci., Professor (Poltava University of Economics and Trade). **Economic Sustainability of Agriculture: Systemic Synergistic and Functional Logistic Approaches.**

Annotation. Purpose of the article is to provide a theoretical and methodological substantiation of the systemic synergistic and functional logistical approaches to ensuring the economic sustainability of agriculture. **Methodology of research.** In carrying out the research, general scientific research methods such as analysis and synthesis, quantitative and qualitative comparison, theoretical synthesis, systematic approach have been used. **Findings.** The expediency of accounting individual levels of ensuring the economic sustainability of agriculture has been substantiated. The systemic synergistic and functional logistic approaches to ensuring the economic sustainability of agriculture as a socio-economic system have been highlighted. **Practical value.** The developed approaches can be used by business entities of the agrarian sector to develop strategies for ensuring economic sustainability.

Keywords: agriculture, economic sustainability, systemic synergetic approach, functional logistic approach.